

BŁAŻEJ BOCH

Uniwersytet Wrocławski (doktorant)

Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury (aplikant prokuratorski)

 <https://orcid.org/0000-0002-2911-463X>

Wadliwa praktyka w zakresie doręczania postanowień prokuratorskich o zatwierdzeniu zatrzymania rzeczy i przeszukania

Abstract: In the presented article, the author analyzes practical issues related to the service of process of the public prosecutor's decisions related to the search and seizure during the course of the preparatory proceedings. The first part of the paper discusses the search and seizure regulations in urgent cases. In the course of further deliberations, the focus is on search and seizure regulations, obligation on the service of public prosecutor's decisions and opportunity of its appealing. The author points out that this practice is wrong and suggest what the optimal solution should look like, even without legislative changes, but with the right interpretation of the current regulations. All the considerations lead him to present his own final conclusions and *de lege ferenda postulates*.

Keywords: search and seizure, service of process, approval for seizure, public prosecutor, preparatory proceedings, urgent cases, public prosecutor's decisions, appeal

Uwagi *de lege lata* i postulaty *de lege ferenda*

Zatrzymanie rzeczy i przeszukanie to jedne z tzw. wrażliwych czynności dowodowych, które wiążą się ze znaczną ingerencją w konstytucyjnie zagwarantowane prawa i wolności jednostki. W trakcie tych czynności organy procesowe ingerują w nienaruszalność mieszkania (jeśli mowa o przeszukaniu mieszkania), zagwarantowaną w art. 50 Konstytucji RP, a przede wszystkim – w szczególności, gdy dochodzi do zatrzymania rzeczy – w prawo własności (art. 64 Konstytucji RP). Ponadto słusznie wskazuje się w doktrynie, że samo przeszukanie należy traktować jako środek przymusu ingerujący w prawo jednostki do nietykalności osobistej

(art. 41 ust. 1 Konstytucji RP)¹, a nade wszystko w prawo do prywatności (art. 47 Konstytucji RP)². Prawo do poszanowania swojego życia prywatnego i rodzinnego, swojego mieszkania i swojej korespondencji zostało zagwarantowane również w art. 8 ust. 1 EKPC. Ze względu na możliwość drastycznego naruszenia podstawowych praw i wolności człowieka w związku z dokonywaniem wskazanych czynności konieczne jest każdorazowe przemyślenie przez organ procesowy podejmowanej decyzji, a także dokonanie czynności w sposób jak najmniej uciążliwy³. Nakaz taki wynika z fundamentalnych przepisów, a to z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP, statuującego konstytucyjną zasadę proporcjonalności, a także z art. 8 ust. 2 EKPC, z którego wynika, że ingerencja w prawo do poszanowania swojego życia prywatnego i rodzinnego, swojego mieszkania i swojej korespondencji jest niedopuszczalna z wyjątkiem przypadków przewidzianych przez ustawę i koniecznych w demokratycznym państwie prawnym z uwagi na bezpieczeństwo państwowe, publiczne lub dobrobyt gospodarczy kraju, ochronę porządku i zapobieganie przestępstwom, ochronę zdrowia i moralności lub ochronę praw i wolności innych osób⁴.

Na tle wskazanych regulacji należy stwierdzić, że przepisy kodeksowe dotyczące zatrzymania rzeczy i przeszukania winny dokładnie precyzować przesłanki i zakres, w jakim dopuszczalne jest dokonanie tych czynności, a także regulować właściwy sposób ich dokonania. Niestety wydaje się, że w k.p.k. przesłanki te zostały zakreślone w sposób zbyt ogólny⁵, a w przypadku zatrzymania rzeczy nie ma ich w zasadzie wcale,

---

¹ A. SAKOWICZ: *Przeszukanie mieszkania a prawa do poszanowania prywatności jednostki*. W: *Teoretyczne i praktyczne problemy współczesnego prawa karnego. Księga pamiątkowa z okazji Jubileuszu 70. urodzin Profesora Tadeusza Bojarskiego*. Red. A. MICHALSKA-WARIAS, I. NOWIKOWSKI, J. PIÓRKOWSKA-FLIEGER. Lublin 2011, s. 909.

² Szerzej na ten temat – zob. J. SKORUPKA: *Konstytucyjne i konwencyjne granice przeszukania w postępowaniu karnym (cz. 1)*. Pal. 2007, nr 9–10, s. 92–97.

³ Słusznie w tym aspekcie podkreśla K. Kremens, że „na przeszukanie należy spoglądać przede wszystkim z perspektywy możliwości naruszenia podczas jego przeprowadzania wielu różnych uprawnień jednostki”. Zob. K. KREMENS: *Przeszukanie*. W: *System prawa karnego procesowego. Tom VIII. Dowody. Część 2*. Red. J. SKORUPKA. Warszawa 2019, s. 3775.

⁴ W tym kontekście słusznie podkreśla się, że „wszelkie inne ingerencje w prawo do nienaruszalności mieszkania, oprócz tych prawnie dozwolonych, stanowi przestępstwo naruszenia miru domowego (art. 193 k.k.)”. Zob. A. KAZNOWSKI: *Problematyka przeszukania mieszkania*. Prok. i Pr. 2010, nr 4, s. 9.

⁵ W tym aspekcie słusznie zauważyła K. Kremens, że „regulacja instytucji przeszukania na gruncie polskiego prawa karnego pozostawia bardzo wiele do życzenia”, zaś „problematyka stosowania tej instytucji w toku procesu karnego dotychczas jedynie w ograniczony sposób absorbowwała doktrynę, a w jeszcze mniejszym stopniu orzecznictwo”. Zob. K. KREMENS: *Przeszukanie*. W: *System prawa karnego procesowego. Tom VIII...*, s. 3776–3777. Należy również zgodzić się ze stanowiskiem wyrażonym przez R. Kopera, który

poza stwierdzeniem, że zatrzymywana rzecz może stanowić dowód w sprawie bądź też podlegać zajęciu. Dlatego też przepisy te należy odczytywać w powiązaniu z regulacjami konstytucyjnymi i konwencyjnymi. Nie ulega wątpliwości, że powinna również istnieć możliwość zaskarżenia postanowienia o przeszukaniu czy zatrzymaniu rzeczy. Prawo to zostało zagwarantowane w art. 236 k.p.k., który to przepis przewiduje możliwość wniesienia zażalenia na tego typu postanowienia. O ile większych wątpliwości nie budzi „standardowa” procedura, kiedy apriorycznie zostaje wydane postanowienie prokuratorskie czy też sądowe, o tyle sytuacja wydaje się bardziej skomplikowana, gdy dochodzi do zatrzymania rzeczy i/lub przeszukania w tzw. wypadku niecierpiącym zwłoki. Problematyczne w tym kontekście mogą być bowiem regulacje zawarte w art. 217 § 4 i § 5 k.p.k. oraz art. 220 § 3 k.p.k., zgodnie z którymi postanowienie zatwierdzające takie czynności winno być doręczone – w zależności od sytuacji – w terminie 7 lub 14 dni od dnia dokonania czynności, ale tylko na wyraźne żądanie osoby, u której dokonuje się przeszukania bądź od której rzecz odebrano.

Celem niniejszego artykułu jest zwrócenie uwagi na wadliwą praktykę organów ścigania dotyczącą doręczania podmiotom uprawnionym do wniesienia zażalenia na zatrzymanie rzeczy lub przeszukanie postanowienia w przedmiocie zatwierdzenia tych czynności w sytuacji, gdy zostały dokonane w tzw. wypadku niecierpiącym zwłoki. Rozważania należy przeprowadzić, biorąc pod uwagę obserwowaną praktykę prokuratorską⁶, która – jak się wydaje – do tej pory nie była w szerszym zakresie krytykowana ani w literaturze, ani w orzecznictwie, a polegającą na doręczaniu takiego postanowienia jedynie osobie, która w trakcie dokonywania przeszukania wyraźnie zażądała jego doręczenia, a żądanie to zostało wpisane do protokołu. Należy wszak mieć na uwadze, że prawo wniesienia zażalenia ma każda osoba, której prawa zostały naruszone, a zatem nie tylko osoba obecna przy przeszukaniu⁷. Ponadto komentatorzy i przedstawiciele doktryny, a także prokuratorzy wydający takie postanowienia zdają się

---

wskazuje, że „sposób określenia podstawy przeszukania raczej więc nie zadowala, stwarzając chyba zbyt szerokie ramy dla stosowania tego środka”. Zob. R. KOPER: *Przeszukanie w wypadkach niecierpiących zwłoki*. Prok. i Pr. 2014, nr 11, s. 2.

⁶ Należy wskazać, że wiedza na temat przyjmowanej praktyki czerpana jest przede mną z obserwacji uczestniczącej. Jako aplikant prokuratorski odbywający praktyki w różnych jednostkach prokuratury w zasadzie nie spotkałem się z odmienną praktyką. Takie same spostrzeżenia mają aplikanci prokuratorscy odbywający praktyki w jednostkach prokuratury na terenie całego kraju. Uprawnia to do twierdzenia, że jest to bardzo częsta, jeśli nie powszechna praktyka.

⁷ Swego czasu propozycję rozwiązania tego problemu przedstawił A. SAKOWICZ: *Przeszukanie mieszkania a prawa do poszanowania prywatności jednostki*. W: *Teoretyczne i praktyczne...*, s. 18, o czym w dalszej części niniejszego tekstu.

nie dostrzegać, że do doręczania tego typu decyzji obliguje brzmienie art. 100 § 4 k.p.k. w zw. z art. 106 k.p.k.⁸. W niniejszym tekście rozważania te zostaną szczegółowo zaprezentowane i uzasadnione, co w końcowej części pracy winno doprowadzić do sformułowania wniosków końcowych i postulatów *de lege ferenda*.

W k.p.k. przewidziano zasadniczo dwa tryby przeszukania. Pierwszy z nich to tryb „standardowy”, kiedy właściwy organ, tj. prokurator lub sąd, wydaje stosowne postanowienie i na jego podstawie funkcjonariusze policji lub innych uprawnionych służb dokonują przeszukania i zatrzymania rzeczy. Drugi z trybów dotyczy tzw. wypadków niecierpiących zwłoki, kiedy nie ma możliwości uzyskania postanowienia i funkcjonariusz policji ma uprawnienie do tego, aby dokonać zatrzymania rzeczy bądź przeszukania po okazaniu legitymacji służbowej bądź nakazu kierownika jednostki. W takiej sytuacji czynność ta jest legalna warunkowo⁹, a jej legalność zostaje potwierdzona poprzez wydanie następczej decyzji w postaci postanowienia prokuratora albo sądu¹⁰. Warto podkreślić, że ze względu na sposób ukształtowania procedury karnej w Polsce najczęściej przeszukania dokonywane są na etapie postępowania przygotowawczego¹¹. Ustawodawca jednak, całkowicie zasadnie, dał możliwość zaskarżenia tego typu decyzji w drodze zażalenia rozpatrywanego przez sąd. Zgodnie z art. 236 k.p.k. na postanowienie dotyczące m.in. przeszukania, zatrzymania rzeczy oraz w przedmiocie dowodów rzeczowych przysługuje zażalenie osobom, których prawa zostały naruszone. Należy przy tym mieć na uwadze, że samo zatrzymanie rzeczy może nastąpić dobrowolnie bądź w sposób przymusowy. Jeśli wydanie rzeczy nastąpiło dobrowolnie, to wówczas, zgodnie z brzmieniem art. 217 § 4 k.p.k., doręczenie postanowienia winno nastąpić w ciągu 14 dni od zatrzymania rzeczy, na wyraźne żądanie osoby, która rzecz wydała, wpisane do protokołu czynności. W przypadku przymusowego zatrzymania rzeczy bądź przeszukania termin ten wynosi 7 dni. Praktyka ukształtowała się w ten

---

⁸ Por. R. KOPER: *Przeszukanie w wypadkach...*, s. 10; K. KREMENS: *Przeszukanie. W: System prawa karnego procesowego. Tom VIII...*, s. 3854; A. KAZNOWSKI: *Problematyka przeszukania mieszkania...*, s. 16.

⁹ J. SKORUPKA: *Czynności legalne warunkowo*. Prok. i Pr. 2015, nr 1–2, s. 68–76.

¹⁰ Słusznie przy tym wskazuje się w doktrynie, że jest to obligatoryjne w każdym przypadku, a nie jedynie wtedy, gdy podmiot uprawniony do wniesienia zażalenia zażąda doręczenia postanowienia zatwierdzającego dokonaną czynność. Zob. A. SAKOWICZ: *Przeszukanie mieszkania a prawa do poszanowania prywatności jednostki. W: Teoretyczne i praktyczne...*, s. 925.

¹¹ Podobnie: K. KREMENS: *Przeszukanie. W: System prawa karnego procesowego. Tom VIII...*, s. 3854, która zauważa, że „przypadki, w których podejmuje się przeszukanie w tym trybie [wypadku niecierpiącego zwłoki – B.B.] na etapie postępowania sądowego są niezwykle rzadkie”.

sposób, że w przypadku żądania wpisanego do protokołu prokurator wydaje postanowienie o zatwierdzeniu zatrzymania rzeczy bądź zatwierdzeniu przeszukania w ciągu odpowiedniego, jednego z wyżej wymienionych terminów i zarządza doręczenie odpisu postanowienia osobie, od której rzecz odebrano, lub osobie, u której dokonano przeszukania. W przeciwnym razie postanowienia nie doręcza się nikomu, a jego odpis pozostawia w aktach sprawy z adnotacją, że osoba uprawniona nie zgłosiła żądania doręczenia decyzji zatwierdzającej jedną z opisywanych czynności dowodowych¹². Należy jednak wskazać w tym kontekście, że zażalenie na tego typu decyzję służy nie tylko osobie, u której dokonano przeszukania bądź od której zabrano rzecz, ale każdej osobie, której prawa zostały naruszone. Nie jest trudno sobie wyobrazić sytuację, gdy zażalenie będzie chciała wnieść inna osoba niż obecna przy zatrzymaniu rzeczy czy też przeszukaniu. Jako przykład można wskazać właściciela mieszkania, lombardu, sklepu, pojazdu, ale również lokatora czy jego rodzinę. Słusznie przy tym podkreślono w doktrynie, że w szczególności przeszukanie mieszkania winno być dokonywane z największą dozą ostrożności, z poszanowaniem praw i gwarancji konstytucyjnych oraz prawnomiędzynarodowych, a zwłaszcza, gdy jest dokonywane wobec osoby nie-podejrzanej¹³. Na wniesienie zażalenia przysługuje termin siedmiodniowy liczony od momentu doręczenia postanowienia. Problem w tym, że z reguły dany podmiot nie żąda doręczenia postanowienia o zatwierdzeniu danej czynności, zaś podmiot, który ewentualnie byłby zainteresowany zaskarżeniem danej decyzji, nie otrzymuje jej odpisu i nie ma możliwości zapoznania się z jej treścią¹⁴. *Prima facie* mogłoby się więc wydawać, że taka osoba ma 7 dni od dnia dokonania czynności na wniesienie zażalenia. W doktrynie przedstawiono też stanowisko, zgodnie z którym zainteresowana osoba ma prawo złożyć wniosek o doręczenie odpisu postanowienia wraz z uzasadnieniem i wówczas ma prawo je zaskarżyć¹⁵. Można by jednak zadać pytanie, czy termin na wniesienie zażalenia będzie wówczas biegł od dnia doręczenia takiej decyzji czy jednak od dnia dokonania czynności. Odpowiedź na to pytanie wcale nie jest prosta i jednoznaczna, gdyż przepisy nie przewidują takiej sytuacji.

¹² Wniosek taki wynika z obserwacji praktyki prokuratorskiej.

¹³ A. SAKOWICZ: *Przeszukanie mieszkania a prawa do poszanowania prywatności jednostki*. W: *Teoretyczne i praktyczne...*, s. 919–920, gdzie autor podkreśla, że wobec takiej osoby przeszukanie mieszkania może nastąpić jedynie na podstawie zasady proporcjonalności *sensu stricto*, która nakazuje rozstrzyganie konfliktów wartości w taki sposób, aby została zachowana odpowiednia proporcja między ustanowionymi ciężarami a celem regulacji.

¹⁴ Wniosek taki wynika z obserwacji praktyki prokuratorskiej.

¹⁵ A. SAKOWICZ: *Przeszukanie mieszkania a prawa do poszanowania prywatności jednostki*. W: *Teoretyczne i praktyczne...*, s. 926–929.

Dla rozważań prowadzonych w niniejszym tekście zasadnicze znaczenie mają zatem następujące przepisy: art. 217 § 4 i § 5, art. 220 § 3 oraz art. 236 k.p.k. Jak wyżej zasygnalizowano, ustawa karnoprocesowa szeroko zakreśla krąg podmiotów uprawnionych do zaskarżenia decyzji procesowej legalizującej dokonane zatrzymanie rzeczy lub przeszukanie w tzw. wypadku niecierpiącym zwłoki. Warto podkreślić, że nie ma w tym aspekcie znaczenia, czy osoba, od której rzecz się odbiera lub u której dokonano przeszukania, wydaje rzecz dobrowolnie czy też pod przymusem. Wszak dana osoba może nie zgadzać się z działaniem organów, ale nie chcąc narażać się na nieprzyjemności związane z użyciem środków przymusu, wydaje żadaną rzecz dobrowolnie, licząc na to, że następnie w drodze aposteriorycznej kontroli sądowej zostanie stwierdzone, że organ działał z naruszeniem prawa, zaś zatrzymana rzecz będzie zwrócona. Pobieżna lektura treści art. 217 § 4 i § 5 oraz art. 220 § 3 k.p.k. może prowadzić do wniosku, że wniesienie zażalenia na postanowienie o zatwierdzeniu zatrzymania rzeczy bądź przeszukania możliwe jest jedynie w sytuacji, gdy dana osoba w trakcie dokonywania czynności wyraźnie zażądała doręczenia odpisu postanowienia, zaś żądanie to zostało wpisane do protokołu. Taka konstatacja byłaby jednak oczywiście błędna. Swego czasu A. Sakowicz rozróżnił następujące sytuacje:

- a) kiedy osoba, która rzecz wyda, nie zostanie poinformowana o prawie żądania doręczenia postanowienia sądu lub prokuratora – wówczas, zdaniem Autora, podmiot może skutecznie powołać się na brzmienie art. 16 § 1 k.p.k. i – nawet pomimo upływu terminu – wnieść zażalenie;
- b) kiedy dana osoba została prawidłowo pouczona, ale nie zgłosiła żądania doręczenia jej postanowienia – wówczas, zdaniem Autora, podmiot taki mógłby przed upływem siedmiodniowego terminu złożyć oświadczenie woli o rezygnacji z żądania doręczenia postanowienia, a w sytuacji, gdy organ nie pouczyłby jej o utracie prawa do wniesienia zażalenia w przypadku braku żądania doręczenia postanowienia – podmiot mógłby powołać się na art. 16 § 2 k.p.k.¹⁶.

Wyżej wskazanym twierdzeniom nie dałoby się nic zarzucić, a nawet można by je zaakceptować, gdyby nie kolejny problem, o którym Autor już nie wspomniał. Należy bowiem ponownie zasygnalizować, że zgodnie z brzmieniem art. 236 k.p.k. prawo wniesienia zażalenia na postanowienie zatwierdzające czynność przeszukania bądź samego zatrzymania rzeczy ma każda osoba, której prawa zostały naruszone. Trzeba więc zwrócić

---

¹⁶ A. SAKOWICZ: *Przeszukanie mieszkania a prawa do poszanowania prywatności jednostki*. W: *Teoretyczne i praktyczne...*, s. 926–929. Podobnie: R. KOPER: *Przeszukanie w wypadkach...*, s. 16.

szczególną uwagę na to, że bardzo często, w szczególności w odniesieniu do przeszukania miejsca (mieszkania, zakładu pracy, pojazdu etc.), dojdzie do naruszenia praw innej osoby niż ta, która jest obecna w trakcie dokonywanej czynności. Co więcej, jeśli się odnieść jedynie do literalnego brzmienia art. 217 § 4 i § 5 k.p.k. oraz art. 220 § 3 k.p.k., należałoby stwierdzić, że prawo żądania przysługuje jedynie dwóm kategoriom podmiotów, tj. „osobie, która rzecz wyda” oraz „osobie, u której dokonano przeszukania”. Nieracjonalność takiego sformułowania wymienionych przepisów najlepiej obrazuje stosunkowo częsta sytuacja, kiedy dochodzi do przeszukania mieszkania. Ścisłe trzymanie się literalnego brzmienia przepisu prowadzi do wniosku, że w sytuacji, gdy lokator wynajmujący mieszkanie wyda jakąś rzecz organowi dokonującemu zatrzymania rzeczy, to prawo złożenia żądania, a tym samym prawo do otrzymania odpisu postanowienia zyskuje jedynie ten lokator, nawet w sytuacji, gdy w trakcie dokonywania czynności w mieszkaniu obecny jest właściciel mieszkania, i nawet wtedy, gdy zatrzymana rzecz stanowi jego własność¹⁷. Co mógłby uczynić w takiej sytuacji właściciel rzeczy? *Prima facie* nasuwają się dwie możliwości – albo wnieść zażalenie w terminie 7 dni od dnia dokonania czynności (niewątpliwie prawo takie przysługuje mu, mając na względzie treść art. 236 k.p.k. oraz art. 467 k.p.k.), albo zażądać doręczenia odpisu postanowienia. Analizując jednak brzmienie art. 217 § 4 i § 5 oraz art. 220 § 3 k.p.k., trzeba wskazać, że nie dają one podstaw do doręczenia takiej osobie odpisu postanowienia. Podobnych przykładów można by podać wiele. W zasadzie problem z zaskarżeniem tego typu postanowień będzie miała każda osoba, której prawa mogły zostać naruszone, a która nie wydawała zatrzymywanej rzeczy bądź u której bezpośrednio nie dokonano przeszukania.

Nieracjonalność opisywanej regulacji prowadzi w mojej ocenie do wniosku, że rozwiązania należy poszukiwać w pozostałych przepisach k.p.k. Gdyby bowiem poprzestać na stwierdzeniu, że uprawnienie do otrzymania odpisu postanowienia zatwierdzającego zatrzymanie rzeczy bądź przeszukanie wynika jedynie z art. 217 § 4 i § 5 oraz art. 220 § 3 k.p.k., to prowadziłoby to do jednoczesnego stwierdzenia, że w systemie prawa karnego procesowego znalazła się trudna do zaakceptowania luka prawna, w zasadzie uniemożliwiająca – a przynajmniej w znacznym stopniu utrudniająca – sporej liczbie uprawnionych podmiotów zapoznanie się z treścią postanowienia o zatwierdzeniu zatrzymania rzeczy bądź przeszukania i wniesienia zażalenia do sądu. Obserwacja praktyki pokazuje kilka

---

¹⁷ Inaczej sytuacja wyglądałaby już, gdyby dokonano nie tylko zatrzymania rzeczy, ale i przeszukania – wówczas wydaje się, że „osobą, u której dokonano przeszukania”, jest nie tylko lokator, ale i właściciel mieszkania.

istotnych kwestii. Po pierwsze, bardzo rzadko zdarza się, że osoba, od której odbiera się daną rzecz bądź u której dokonuje się przeszukania, żąda doręczenia jej postanowienia (najczęściej można się z tym spotkać, gdy zatrzymanie rzeczy czy przeszukanie nastąpiło w sklepie, lombardzie etc.). Po drugie, do sądów bardzo rzadko wpływają zażalenia na tego typu decyzje procesowe. Z pewnością bowiem istniejący mechanizm skutecznie „odstrasza” uprawnione podmioty od skarżenia takich postanowień. Sytuacji nie ułatwia także to, że przesłanki pozwalające na zatrzymanie rzeczy bądź przeszukanie są sformułowane w sposób zbyt ogólny¹⁸, co niejednokrotnie przy wnoszeniu zażalenia implikuje konieczność odwoływania się do regulacji ponadustawowych. Jest to jednak temat na odrębne rozważania.

W tym miejscu należy zatem odnieść się do ogólnych przepisów dotyczących doręczenia stronom oraz innym uczestnikom postępowania karnego odpisów orzeczeń i zarządzeń, a następnie zestawzić je z brzmieniem art. 217 § 4 i § 5 oraz art. 220 § 3 k.p.k., co pozwoli na wyciągnięcie określonych wniosków. Ogólna regulacja dotycząca ogłaszania i doręczenia orzeczeń i zarządzeń w postępowaniu karnym znajduje się w treści art. 100 k.p.k. Dla rozważań prowadzonych w niniejszym tekście zasadnicze znaczenie będą miały dwa przepisy, a mianowicie art. 100 § 4 oraz art. 100 § 8 k.p.k. Pierwszy z nich stanowi, że postanowienie albo zarządzenie wydane poza rozprawą, od którego przysługuje środek zaskarżenia, doręcza się podmiotom uprawnionym do wniesienia tego środka, a postanowienie kończące postępowanie jego stronom, chyba że byli obecni przy ogłoszeniu postanowienia albo zarządzenia. Z kolei w art. 100 § 8 k.p.k. wskazano, że po ogłoszeniu lub przy doręczeniu orzeczenia i zarządzenia należy pouczyć uczestników o przysługującym im prawie, terminie i sposobie wniesienia środka zaskarżenia lub o tym, że orzeczenie lub zarządzenie nie podlega zaskarżeniu. W doktrynie słusznie wskazuje się, że art. 100 § 4 k.p.k. zdecydowanie „faworyzuje postanowienia i zarządzenia wydane poza rozprawą w stosunku do wyroków wydanych w takich warunkach, gdyż w wypadku nieobecności stron na posiedzeniu wydanego wyroku nie doręcza się nigdy, zaś postanowienie lub zarządzenie ogłoszone na takim posiedzeniu nie będzie doręczane tylko wówczas, gdy strony były obecne przy ich ogłaszaniu”¹⁹. Oznacza to, że standardem kodeksowym, absolutnie „zwyczajną” praktyką jest doręczanie odpisów postanowień bądź zarządzeń, od których służy środek zaskarżenia, osobom, które mają prawo taki środek złożyć. Niewątpliwie słuszna jest rów-

¹⁸ Szerzej o tym – zob. K. KREMENS: *Przeszukanie*. W: *System prawa karnego procesowego. Tom VIII...*, s. 3830–3833; R. KOPER: *Przeszukanie w wypadkach...*, s. 2.

¹⁹ Z. PACHOWICZ: *Komentarz do art. 100 k.p.k.* W: *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*. Red. J. SKORUPKA. Warszawa 2020.

niez regulacja nakazująca pouczenie danej osoby o przysługujących jej prawach. Ustawodawca formułując zatem brzmienie art. 100 § 4 i § 8, a także art. 106 k.p.k., wprowadził, w mojej ocenie, minimalny standard doręczania postanowień i zarządzeń osobom, którym służy prawo wniesienia od niego zażalenia. Często w odrębnych przepisach k.p.k. obowiązek doręczania czy też obowiązek informowania o określonych uprawnieniach jest uszczegółowiony poprzez wskazanie, kto może zaskarżyć daną decyzję procesową. Jako przykład można podać składanie zażalenia na umorzenie śledztwa, gdzie w art. 306 § 1a k.p.k. wskazano, że zażalenie na takie postanowienie przysługuje nie tylko stronom, ale również instytucji państwowej lub samorządowej, która złożyła zawiadomienie o przestępstwie, a w odniesieniu do niektórych kategorii przestępstw – również innym osobom, które złożyły zawiadomienie o przestępstwie, jeśli wskutek tego wszczęto postępowanie karne i doszło do naruszenia ich praw. Nie ulega przy tym wątpliwości, że wszystkie wskazane osoby (jeśli występują w danej sprawie) winny otrzymać odpis postanowienia o umorzeniu śledztwa.

W dalszej kolejności chciałbym dokonać zestawienia brzmienia art. 217 § 4 i § 5 oraz art. 220 § 3 k.p.k. z art. 100 § 4 i § 8 oraz art. 106 k.p.k. Dokonana analiza pozwoli na dojście do wniosków końcowych dotyczących obowiązku doręczania postanowień o zatwierdzeniu zatrzymania rzeczy bądź przeszukania i przedstawienie odpowiednich postulatów *de lege ferenda*.

Rozpoczynając tę analizę, warto ponownie podkreślić, że w mojej ocenie wymienione wyżej przepisy wprowadzają na gruncie postępowania karnego minimalny standard doręczania decyzji procesowych oraz w zakresie informowania uczestników procesu o ich uprawnieniach i przysługujących im środkach zaskarżenia. Tymczasem wnikliwa analiza praktyki oraz wypowiedzi doktryny prowadzi do wniosku, że art. 217 § 4 i § 5 k.p.k. oraz art. 220 § 3 k.p.k. są w omawianym aspekcie traktowane jako *lex specialis* do art. 100 § 4 i § 8 k.p.k., a tym samym – wyłączając zastosowanie tych ogólnych regulacji – skutkują tym, że odpis postanowienia o zatwierdzeniu zatrzymania rzeczy lub przeszukania byłby doręczany wyłącznie osobie, od której rzecz odebrano, lub osobie, u której dokonano przeszukania, i to tylko w sytuacji, gdy osoba taka złoży wyraźne żądanie do protokołu czynności, aby doręczono jej takie postanowienie²⁰. Taki wniosek byłby w mojej ocenie nielogiczny i nieracjonalny z kilku względów.

---

²⁰ Por. chociażby A. SAKOWICZ: *Przeszukanie mieszkania a prawa do poszanowania prywatności jednostki*. W: *Teoretyczne i praktyczne...*, s. 18; J. SKORUPKA: *Konstytucyjne i konwencyjne granice przeszukania w postępowaniu karnym (cz. 2)*. Pal. 2007, nr 11–12, s. 58; K. KREMENS: *Przeszukanie*. W: *System prawa karnego procesowego. Tom VIII...*, s. 3858.

Po pierwsze, krąg podmiotów wymienionych w art. 236 k.p.k. jest dość szeroki – określono go jako „osoby, których prawa zostały naruszone”. Trzeba zatem stwierdzić, że o tym, czy prawo danej osoby zostało naruszone czy nie, stwierdzi dopiero sąd po rozpoznaniu zażalenia. Sąd bardziej zasadne byłoby wskazanie przez ustawodawcę, że zażalenie winno przysługiwać osobom, których prawa mogły zostać naruszone. Wydaje się jednak, że w art. 236 k.p.k. ustawodawca wprowadza swego rodzaju domniemanie naruszenia praw konkretnych osób, co otwiera możliwość zaskarżenia postanowienia w drodze zażalenia. W zależności od tego, jakie wskutek wniesienia zażalenia zapadnie orzeczenie, domniemanie to zostanie potwierdzone (tzn., że prawo danej osoby zostało naruszone) bądź obalone (w przypadku stwierdzenia, że zatrzymanie rzeczy bądź przeszukanie były dokonane legalnie, zasadnie i prawidłowo). Niezależnie od tego pierwszym istotnym problemem w odniesieniu do tytułowego zagadnienia jest to, że brak doręczenia z urzędu postanowienia o zatwierdzeniu zatrzymania rzeczy czy przeszukania podmiotom uprawnionym do wniesienia tego środka w zasadzie uniemożliwia im zapoznanie się z treścią tej decyzji procesowej, co implikuje sytuację, w której prawo do zaskarżenia decyzji naruszającej ich prawa jest jedynie iluzoryczne.

Po drugie, należy wskazać, że w przypadku uznania, iż postanowienie o zatwierdzeniu zatrzymania rzeczy bądź przeszukania należy doręczyć jedynie podmiotom wskazanym w art. 217 § 4 i § 5 oraz art. 220 § 3 k.p.k., trzeba by dojść do wniosku, że standard gwarancji procesowych, ochrony praw jednostki, a także możliwości zaskarżenia orzeczenia naruszającego prawa jest węższy niż w większości „typowych” przypadków, kiedy to odpis danej decyzji procesowej na podstawie art. 100 § 4 k.p.k. (w postępowaniu przygotowawczym w zw. z art. 106 k.p.k.) doręcza się każdemu, kto jest uprawniony do jej zaskarżenia. Przypomnieć w tym względzie należy, że zarówno zatrzymanie rzeczy, jak i przeszukanie stanowią tzw. wrażliwe czynności dowodowe i jako takie winny być zgodne z konstytucyjną zasadą proporcjonalności oraz międzynarodowymi standardami ochrony praw i wolności jednostki.

Po trzecie, można by zadać pytanie, czy w przypadku uznania, że organy są zobligowane do doręczenia danej osobie postanowienia o zatwierdzeniu zatrzymania rzeczy bądź przeszukania jedynie w sytuacjach opisanych w art. 217 § 4 i § 5 oraz art. 220 § 3 k.p.k., nie dochodzi do naruszenia prawa do informacji określonego w art. 16 § 1 k.p.k. Wszak przepis ten stanowi, że organ prowadzący postępowanie jest obowiązany pouczyć uczestników postępowania o ciążących na nich obowiązkach i o przysługujących im uprawnieniach. Z kolei w art. 100 § 8 k.p.k. wskazano, że po ogłoszeniu lub przy doręczaniu orzeczenia i zarządzenia należy pouczyć uczestników o przysługującym im prawie, terminie

i sposobie wniesienia środka zaskarżenia. Można by zatem zadać pytanie, w jaki sposób podmioty określone w art. 236 k.p.k. mają otrzymać taką informację, jeśli nie zostanie im doręczony odpis postanowienia. Co więcej, nawet podmiot określony w art. 217 § 4 i § 5 k.p.k. oraz art. 220 § 3 k.p.k. nie otrzyma takiego pouczenia, jeżeli nie zażąda doręczenia postanowienia zatwierdzającego przeprowadzoną czynność. Wszak obecni przy przeszukaniu funkcjonariusze mają jedynie obowiązek pouczyć o prawie zgłoszenia żądania doręczenia takiej decyzji procesowej²¹. Wątpliwe pozostaje, czy dana osoba jest w takim przypadku informowana o tym, że może zostać pozbawiona prawa wniesienia zażalenia od takiej decyzji procesowej. Oczywiście nie zawsze problemy wynikające z wieloletniej i ugruntowanej praktyki organów mogą być rozwiązane przez właściwie sformułowane przepisy. Wydaje się, że zasadniczym problemem może być to, że funkcjonariusze dokonujący opisywanych czynności często opierają się jedynie na tym, co wynika ze wzoru protokołu zatrzymania rzeczy bądź przeszukania, nie zastanawiając się nad tym, czy zostały w nim ujęte wszystkie istotne regulacje z k.p.k. Należy przy tym wskazać, że o otrzymaniu pouczenia nie powinno decydować to, czy dany podmiot złożył wniosek o zatwierdzenie czynności, a powinien je otrzymać każdy podmiot, który ma prawo do wniesienia zażalenia i który został ustalony przez organ dokonujący przeszukania czy też zatrzymania rzeczy. Kwestia ta może być w niektórych sytuacjach problematyczna. Obowiązek taki nie wynika bowiem wprost z przepisów. Wydaje się jednak, że mając na uwadze zasadę lojalności procesowej, a także brzmienie art. 16 § 2 k.p.k., takie pouczenie winno być również udzielane osobom, które nie były obecne przy dokonywaniu czynności.

Na tle wskazanych trzech zasadniczych problemów związanych z analizowanym zagadnieniem, należy określić relację między art. 217 § 4 i § 5, art. 220 § 3, art. 236 oraz art. 100 § 4 k.p.k. Uzasadnione zdziwienie musią bowiem budzić stanowiska prezentowane w doktrynie, zgodnie z którymi postanowienie zatwierdzające omawianą czynność należy doręczyć jedynie osobie, u której dokonano odebrania w terminie 7 lub 14 dni od zakończenia czynności, o ile zgłosi ona żądanie doręczenia do protokołu, albo – w przypadku przeszukania – osobie, u której dokonano przeszukania na żądanie w ciągu 7 dni, natomiast w przypadku braku pouczenia bądź gdy doręczenia domagałby się podmiot określony w art. 236 k.p.k., ale inny niż wskazany w art. 217 § 4 i § 5 oraz art. 220 § 3 k.p.k. – prawo żądania doręczenia takiego postanowienia wynika

---

²¹ Por. J. Kosowski: *Zasada informacji prawnej w polskim procesie karnym w świetle art. 16 k.p.k.* Warszawa 2011.

z brzmienia art. 16 § 1 k.p.k.²². W mojej ocenie analiza przepisów na poziomie *de lege lata* daje uprawnienie do zupełnie odmiennych wniosków.

Na tle dokonanej do tej pory analizy należy wskazać, że jakkolwiek art. 217 § 4 i § 5 oraz art. 220 § 3 k.p.k. stanowią dość oryginalną konstrukcję, która może stwarzać pewne wątpliwości, to przepisy te nie są ściśle związane z art. 236 k.p.k. Dominujące stanowisko w doktrynie zdaje się zmierzać w kierunku tego, że wymienione przepisy dotyczące doręczania stanowią *lex specialis* do ogólnej regulacji zawartej w art. 100 § 4 k.p.k.²³. Tymczasem założenie takie winno zostać obalone już u podstaw. Art. 100 § 4 k.p.k. wyraźnie stanowi o tym, że podmiotom uprawnionym do wniesienia środka zaskarżenia należy doręczyć postanowienie wraz z odpowiednimi pouczeniami (art. 100 § 8 k.p.k.). W związku z brzmieniem art. 106 k.p.k. regulacje te dotyczą również postępowania przygotowawczego. W mojej ocenie art. 236 § 1 k.p.k. stanowi samodzielną jednostkę redakcyjną, zgodnie z którą uprawnienie do zaskarżenia postanowienia o zatwierdzeniu zatrzymania rzeczy bądź przeszukania mają „osoby, których prawa zostały naruszone”. Na podstawie art. 100 § 4 k.p.k. w zw. z art. 106 k.p.k. prokurator winien doręczyć odpis takiego postanowienia wszystkim osobom, które znajdują się w kręgu podmiotów wymienionych w art. 236 § 1 k.p.k. Co więcej, bez znaczenia pozostaje, czy osoba, od której rzecz odebrano, czy też osoba, u której dokonano przeszukania, żąda czy nie doręczenia postanowienia. Wydaje się, że prokurator zatwierdzający zatrzymanie rzeczy bądź przeszukanie winien ustalić wszystkie podmioty uprawnione do wniesienia zażalenia, tj. oprócz osoby, od której rzecz odebrano bądź u której dokonano przeszukania, również np. właściciela mieszkania, właściciela rzeczy i innych, których prawa mogły zostać naruszone, i zarządzić doręczenie odpisu postanowienia wszystkim takim osobom, a także pouczyć o przysługujących im uprawnieniach. Do tego obliguje go art. 100 § 4, art. 100 § 8 k.p.k. w zw. z art. 106 k.p.k., art. 236 § 1 k.p.k., a także ogólna reguła zawarta w art. 16 § 1 k.p.k. Wniosek taki jest możliwy do postawienia na podstawie analizy

---

²² Zob. M. NAWACKI: *Komentarz do art. 217 i 220 k.p.k.* W: *Kodeks postępowania karnego*. T. I: *Komentarz*. Art. 1-424. Red. D. DRAJEWICZ. Warszawa 2020; J. SKORUPKA: *Komentarz do art. 217 i 220 k.p.k.* W: *Kodeks postępowania karnego*. *Komentarz*. Red. IDEM. Warszawa 2020; A. SAKOWICZ: *Przeszukanie mieszkania a prawa do poszanowania prywatności jednostki*. W: *Teoretyczne i praktyczne...*, s. 909-929; K. EICHSTAEDT: *Komentarz do art. 217 i 220 k.p.k.* W: D. ŚWIECKI: *Kodeks postępowania karnego*. T. I. *Komentarz aktualizowany*. LEX/el. 2020; R.A. STEFAŃSKI, S. ZABŁOCKI: *Kodeks postępowania karnego*. T. II. *Komentarz do art. 167-296*. Warszawa 2018.

²³ Por. R. KOPER: *Przeszukanie w wypadkach...*, s. 10; K. KREMENS: *Przeszukanie*. W: *System prawa karnego procesowego*. Tom VIII..., s. 3854; A. KAZNOWSKI: *Problematyka przeszukania mieszkania...*, s. 16.

systemowej wskazanych przepisów k.p.k., bez konieczności odnoszenia się do aktów prawnych wyższego rzędu.

W tym momencie należy zatem przejść do analizy art. 217 § 4 i § 5 oraz art. 220 § 3 k.p.k. W pierwszej kolejności wypada wskazać, że moim zdaniem przepisy te mają charakter gwarancyjny dla wymienionych tam dwóch kategorii osób – osoby, od której rzecz odebrano, oraz osoby, u której dokonano przeszukania. Nieracjonalne byłoby twierdzenie, że osobom takim należy doręczyć odpis postanowienia o zatwierdzeniu dokonania danej czynności jedynie wtedy, gdy zgłosiły w trakcie czynności takie żądanie. W mojej ocenie osoby takie praktycznie zawsze będą znajdowały się w kręgu osób wymienionych w treści art. 236 § 1 k.p.k. – tzn. praktycznie zawsze będzie zachodziło domniemanie, że ich prawa zostały naruszone. W związku z tym, na podstawie art. 100 § 4 k.p.k., odpis postanowienia o zatwierdzeniu takiej czynności wraz z pouczeniem o możliwości zaskarżenia winien zawsze zostać im doręczony. Co więcej, należy podkreślić, że rację mają R.A. Stefański i S. Zabłocki, iż zarówno zatrzymanie rzeczy, jak i przeszukanie dokonane w wypadku niecierpiącym zwłoki winny zostać zatwierdzone postanowieniem przez prokuratora zawsze w terminie 7 dni²⁴. Nie ma przy tym znaczenia, czy zatrzymanie rzeczy nastąpiło dobrowolnie czy też w sposób przymusowy. Do twierdzenia takiego uprawnia brzmienie art. 230 § 1 k.p.k., zgodnie z którym, jeżeli zatrzymanie rzeczy lub przeszukanie nastąpiło bez uprzedniego polecenia sądu lub prokuratora, a w ciągu 7 dni od dnia czynności nie nastąpiło jej zatwierdzenie, należy niezwłocznie zwrócić zatrzymane rzeczy osobie uprawnionej, chyba że nastąpiło dobrowolne wydanie, a osoba ta nie złożyła wniosku, o którym mowa w art. 217 § 4 k.p.k. Należy przychylić się do stanowiska, zgodnie z którym przepis ten ma charakter prekluzyjny²⁵. Odnosząc się z kolei wprost do brzmienia art. 217 § 4 i § 5 oraz art. 220 § 3 k.p.k., trzeba wskazać, że mogą być one interpretowane wyłącznie w jeden sposób. Otóż przepisy z reguły nie określają terminów, w jakich musi nastąpić doręczenie danej decyzji procesowej. Omawiane przepisy zawierają jednak dodatkowy element gwarancyjny związany z dolegliwościami, które mogą spotkać daną osobę w związku z dokonaniem przeszukania bądź zatrzymaniem rzeczy. Otóż w sytuacji, gdy osoba, od której rzecz odebrano, lub osoba, u której dokonano przeszukania, zgłosi do protokołu żądanie doręczenia postanowienia, należy doręczyć jej takie postanowienie w ciągu 7 dni w przypadku przymusowego jej odebrania albo w ciągu 14 dni, gdy zatrzymanie nastąpiło dobrowolnie; w przypadku przeszukania – zawsze w ciągu

²⁴ R.A. STEFAŃSKI, S. ZABŁOCKI: *Kodeks postępowania karnego*. T. II...

²⁵ J. SKORUPKA: *Kodeks postępowania karnego*...

7 dni. Przepisy te mają niwelować możliwości dokonywania nadużyć przez organy, a także dawać wskazanym tam osobom sposobność jak najszybszego zaskarżenia postanowienia o zatwierdzeniu czynności, a tym samym – jak najszybszego uzyskania dla siebie korzystnego rozstrzygnięcia sądowego i odzyskania zatrzymanej rzeczy. Wydaje się przy tym, że przepisy te adresowane są do organów postępowania i mają charakter instrukcyjny. Przemawiają za tym dwie okoliczności. Pierwsza z nich to fakt, że przekroczenia terminów wskazanych w tych przepisach nie obciążono żadną sankcją procesową. Trzeba bowiem zauważyć, że konieczność zwrotu, o którym mowa w art. 230 § 1 k.p.k., dotyczy sytuacji, gdy w ciągu 7 dni nie zatwierdzono danej czynności, a nie takiej, w której nie doręczono odpowiedniego postanowienia. Druga z nich natomiast to, że trudno byłoby wymagać od organów pocztowych, aby te doręczyły pismo we wskazanym terminie, gdyż nie są one związane przepisami k.p.k. Wydaje się jednak, że aby zagwarantować w jak największym stopniu realizację omawianych przepisów, przesyłka taka winna być wysłana listem poleconym i priorytetowym. W związku z tym nie można zgodzić się z poglądem prezentowanym przez K. Kremens i J. Skorupkę, zgodnie z którym termin wskazany w art. 220 § 3 k.p.k. ma charakter prekluzyjny²⁶. Co więcej, kwestia ta wcale nie ma „fundamentalnego charakteru”²⁷. Z wyżej wymienionymi autorami należy zgodzić się jedynie częściowo – prekluzyjny charakter ma niewątpliwie termin wskazany w art. 230 § 1 k.p.k., gdyż w przypadku niezatwierdzenia zatrzymania rzeczy albo przeszukania w ciągu 7 dni bezwzględnie należy zwrócić zatrzymaną rzecz (poza sytuacją, gdy rzecz została wydana dobrowolnie, ale wówczas powstaje pytanie o konieczność i celowość dalszego przetrzymywania przez organy zatrzymanej rzeczy). Z kolei terminy wskazane w art. 217 § 4 i § 5 oraz art. 220 § 3 k.p.k. są całkowicie niezależne od tego wskazanego w art. 230 § 1 k.p.k. i – jak wcześniej wspomniano – mają jedynie na celu spowodować, aby osoba, od której rzecz odebrano, bądź osoba, u której dokonano przeszukania, otrzymała możliwie jak najszybciej postanowienie dotyczące zatwierdzenia tej czynności. Przy takiej interpretacji należy uznać, że terminy wskazane w omawianych przepisach mają charakter jedynie instrukcyjny. Trzeba również dodać, że potencjalnie problematyczne może okazać się wskazanie momentu, w którym aktualizuje się możliwość wniesienia zażalenia przez osobę, która na podstawie art. 236 k.p.k. chciałaby zaskarżyć samą czynność, ze względu na fakt, że nie otrzymała odpisu postanowienia (gdyż go nie zażądała). Wydaje się, że na gruncie

---

²⁶ J. SKORUPKA: *Czynności legalne warunkowo...*, s. 73; K. KREMENS: *Przeszukanie. W: System prawa karnego procesowego. Tom VIII...*, s. 3860.

²⁷ *Ibidem*.

przepisów *de lege lata* należałoby stwierdzić, że wobec braku stosownego pouczenia i wobec brzmienia art. 16 § 1 k.p.k. oraz art. 100 § 4 k.p.k. w zw. z art. 106 k.p.k. osoba taka winna zażądać od organu w formie pisma procesowego doręczenia postanowienia i od momentu doręczenia takiego postanowienia zacznie dopiero biec termin do wniesienia zażalenia. Warunkiem legalności zatrzymania rzeczy bądź przeszukania jest bowiem następcze zatwierdzenie tej czynności w formie postanowienia przez prokuratora. Trudno zatem uznać, że dany podmiot winien na podstawie art. 236 k.p.k. zaskarżyć samą czynność realną, skoro istnieje stosowne postanowienie, w stosunku do którego w przepisach przewidziano możliwość wniesienia zażalenia. Kwestia ta jest jednak wysoce problematyczna i niemożliwa do jednoznacznego rozstrzygnięcia bez dokonania zmiany przepisów. Analizując wskazane regulacje, należy zwrócić jednak uwagę na to, że same czynności polegające na przeszukaniu oraz zatrzymaniu rzeczy są czynnościami realnymi, aczkolwiek dla potwierdzenia swej legalności zawsze wymagają zatwierdzenia. Zatwierdzenie ma charakter odrębny od samej czynności, choć jest z nią ściśle powiązany²⁸. Wydaje się jednak, że na tle zaprezentowanych wniosków kwestia ta ma marginalne znaczenie.

Reasumując wszelkie rozważania, należy wskazać, że praktyka, która przyjęła się w odniesieniu do doręczania postanowień o zatrzymaniu rzeczy oraz przeszukaniu jest niewłaściwa, a wręcz karygodna. W tym kontekście podsumowania wymaga kilka aspektów tego zagadnienia. Po pierwsze, zgodnie z brzmieniem art. 230 § 1 k.p.k. każde postanowienie zatwierdzające przeszukanie bądź zatrzymanie rzeczy dokonane w tzw. wypadkach niecierpiących zwłoki winno zostać sporządzone w ciągu 7 dni od dnia dokonania czynności. Po drugie, w postępowaniu przygotowawczym na podstawie art. 100 § 4 k.p.k. w zw. z art. 106 k.p.k. oraz art. 236 § 1 k.p.k. postanowienie takie należy doręczyć każdej osobie, której prawa mogły zostać naruszone. W postanowieniu takim, zgodnie z treścią art. 100 § 8 k.p.k., winny znaleźć się odpowiednie pouczenia co do środka zaskarżenia. Po trzecie, w art. 217 § 4 i § 5 k.p.k. oraz art. 220 § 3 k.p.k. przewidziano szczególne regulacje, mające na celu zagwarantowanie osobie, od której rzecz odebrano albo u której nastąpiło przeszukanie, możliwość otrzymania postanowienia w ciągu 7 dni od dnia czynności (ewentualnie 14, gdy wydała ona rzecz dobrowolnie). Oceniając omawianą regulację, trzeba stwierdzić, że przewidziane rozwiązania są

---

²⁸ Por. K. WOŹNIEWSKI: *Zagadnienie niewadliwości czynności procesowych postępowania przygotowawczego*. W: *System Prawa Karnego Procesowego. Tom X. Postępowanie przygotowawcze*. Red. R.A. STEFAŃSKI. Warszawa 2016, s. 872; B. JANUSZ-POHL: *Formalizacja i konwencjonalizacja jako instrumenty analizy czynności karnoprosesowych w prawie polskim*. Poznań 2017, s. 341, 451.

niespójne i chaotyczne. W tym kontekście należałoby postulować odpowiednie zmiany, przede wszystkim derogowanie przepisów dotyczących żądania doręczenia postanowienia. Na marginesie trzeba tylko dodać, że w przypadku art. 217 § 4 k.p.k., tzn., gdy rzecz została wydana dobrowolnie, mowa jest tylko o tym, że można żądać wydania i doręczenia postanowienia o zatwierdzeniu zatrzymania rzeczy, podczas gdy w art. 220 § 3 k.p.k., a siłą rzeczy także w odniesieniu do art. 217 § 5 k.p.k., wprost wskazano na możliwość wydania i doręczenia postanowienia w przedmiocie zatwierdzenia. Oznacza to, że taka osoba może również żądać postanowienia o odmowie zatwierdzenia przeszukania, choć z reguły nie będzie miała *gravamen*, aby takie postanowienie zaskarżyć. Już ta drobna różnica pokazuje, jak spora różnica jest między analizowanymi przepisami. Analiza ta prowadzi do kilku zasadniczych wniosków. Przede wszystkim konieczna jest zmiana praktyki w zakresie doręczania postanowienia o zatwierdzeniu przeszukania bądź zatrzymania rzeczy i doręczania odpisu postanowienia. W sposób całkowicie pozaustawowy ograniczono bowiem uprawnionym podmiotom dostęp do wnoszenia zażalenia na tego typu decyzje. Ponadto należy zastanowić się nad *ratio legis* utrzymywania w systemie prawa karnego procesowego regulacji z art. 217 § 4 i § 5 k.p.k. oraz art. 220 § 3 k.p.k. w aktualnym kształcie. Wydaje się, że w odniesieniu do doręczania tego typu decyzji wystarczające jest skorzystanie z regulacji ogólnych zawartych w art. 100 k.p.k. Wszak k.p.k. nie zna innych przypadków sytuacji, w których decyzja procesowa musi być doręczona w określonym terminie na żądanie osoby mogącej ją zaskarżyć. Jest to wyjątkowo specyficzny układ procesowy. Ponadto należałoby zadać pytanie, w jaki sposób prokurator czy sąd ma działać, aby doręczenie postanowienia nastąpiło w ciągu 7 bądź 14 dni. Czy ma zlecić to policji, wysłać paczką kurierską, a może zdać się na pocztę? Pytanie to pozostaje bez odpowiedzi. Oczywiście należy nadal pozostawić osobie, od której rzecz odebrano, bądź też osobie, u której dokonano przeszukania, możliwość złożenia zastrzeżeń do protokołu czynności. Mając na uwadze aktualne uregulowania, należy wskazać, że na końcu postanowienia zatwierdzającego czynność prokurator lub sąd winien umieścić zarządzenie, iż odpis postanowienia trzeba doręczyć osobom, których prawa zostały naruszone, a następnie wymienić te osoby. W mojej ocenie tylko wówczas dojdzie do wypełnienia dyspozycji omówionych przepisów i w pełni zostanie zagwarantowana możliwość wniesienia zażalenia, zaś konkretne osoby otrzymają informację o dokonanych czynnościach i przysługujących im uprawnieniach, a także zapoznają się z motywami dokonania danej czynności przez uprawnione organy.

Bibliografia

Literatura

- JANUSZ-POHL B.: *Formalizacja i konwencjonalizacja jako instrumenty analizy czynności karnoprosesowych w prawie polskim*. Poznań 2017.
- KAZNOWSKI A.: *Problematyka przeszukania mieszkania*. Prok. i Pr. 2010, nr 4.
- KOPER R.: *Przeszukanie w wypadkach niecierpiących zwłoki*. Prok. i Pr. 2014, nr 11.
- KREMENS K.: *Przeszukanie*. W: *System prawa karnego procesowego. Tom VIII. Dowody. Część 2*. Red. J. SKORUPKA. Warszawa 2019.
- NAWACKI M.: *Komentarz do art. 217 i 220 k.p.k.* W: *Kodeks postępowania karnego. T. I: Komentarz. Art. 1-424*. Red. D. DRAJEWICZ. Warszawa 2020.
- PACHOWICZ Z.: *Komentarz do art. 100 k.p.k.* W: *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*. Red. J. SKORUPKA. Warszawa 2020.
- SAKOWICZ A.: *Przeszukanie mieszkania a prawa do poszanowania prywatności jednostki*. W: *Teoretyczne i praktyczne problemy współczesnego prawa karnego. Księga pamiątkowa z okazji Jubileuszu 70. urodzin Profesora Tadeusza Bojarskiego*. Red. A. MICHALSKA-WARIAS, I. NOWIKOWSKI, J. PIÓRKOWSKA-FLIEGER. Lublin 2011.
- SKORUPKA J.: *Czynności legalne warunkowo*. Prok. i Pr. 2015, nr 1–2.
- SKORUPKA J.: *Komentarz do art. 217 i 220 k.p.k.* W: *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*. Red. IDEM. Warszawa 2020.
- SKORUPKA J.: *Konstytucyjne i konwencyjne granice przeszukania w postępowaniu karnym (cz. 1)*. Pal. 2007, nr 9–10.
- SKORUPKA J.: *Konstytucyjne i konwencyjne granice przeszukania w postępowaniu karnym (cz. 2)*. Pal. 2007, nr 11–12.
- STEFAŃSKI R.A., ZABŁOCKI S.: *Kodeks postępowania karnego. T. II. Komentarz do art. 167-296*. Warszawa 2018.
- ŚWIECKI D.: *Kodeks postępowania karnego. T. I. Komentarz aktualizowany*. LEX/el. 2020.
- WOŹNIEWSKI K.: *Zagadnienie niewadliwości czynności procesowych postępowania przygotowawczego*. W: *System Prawa Karnego Procesowego. Tom X. Postępowanie przygotowawcze*. Red. R.A. STEFAŃSKI. Warszawa 2016.